

Målnummer: UM9539-09 **Avdelning:** 1

Avgörandedatum: 2010-02-23

Rubrik: Trots att Migrationsverket har ställning som part i migrationsdomstol i frågan om ersättning till offentligt biträde saknar verket rätt att överklaga migrationsdomstolens beslut i denna fråga till Migrationsöverdomstolen.

Lagrum:

- 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde
- 2 §, 7 a § och 33 § förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Rättsfall:

REFERAT

A företrädde i egenskap av ombud en utlänning i ärende om uppehållstillstånd m.m. Sedan Migrationsverkets beslut om utvisning preskriberats ansökte utlänningen på nytt om uppehållstillstånd. Den 29 augusti 2007 förordnades annan än A som offentligt biträde i ärendet. I en skrivelse som inkom till Migrationsverket den 10 september 2007 begärde A att Migrationsverket skulle bevilja byte av offentligt biträde i ärendet och att han skulle erhålla ett sådant förordnande. Den 13 september 2007 avslog Migrationsverket yrkandet om byte av biträde. Beslutet överklagades till migrationsdomstolen som den 8 september 2008 beviljade biträdesbyte och förordnade A som offentligt biträde. I samband med att ärendet om uppehållstillstånd avslutades hos Migrationsverket begärde A ersättning för sammanlagt 40 timmar och 30 minuters arbete. Migrationsverket beviljade ersättning endast för den tid som nedlagts efter det att migrationsdomstolen förordnade A som offentligt biträde, dvs. för sammanlagt 15 minuters arbete.

A överklagade Migrationsverkets beslut i ersättningsfrågan till Länsrätten i Skåne län, migrationsdomstolen, som i dom den 21 oktober 2009 (ordförande Geijer) tillerkände A ersättning för ytterligare 14 timmar och 45 minuters arbete.

Migrationsverket överklagade domen till Migrationsöverdomstolen och yrkade att migrationsdomstolens dom skulle undanröjas och Migrationsverkets beslut fastställas.

Efter det att Migrationsöverdomstolen uppmärksammade Migrationsverket på frågan om verkets rätt att överklaga migrationsdomstolens dom begärde verket att Justitiekanslern skulle uppdra åt Migrationsverket att föra talan i målet. Justitiekanslern anförde därvid i ett yttrande den 28 januari 2010, som skickades till Migrationsöverdomstolen för kännedom, bl.a. följande. "Ett beslut om ersättning till offentligt biträde får överklagas av Justitiekanslern, se 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde. Migrationsverket har inte någon klagorätt. Migrationsverkets bristande klagorätt kan enligt Justitiekanslerns bedömning inte heller läkas genom att Justitiekanslern uppdrar åt Migrationsverket att föra talan. I sammanhanget vill Justitiekanslern upplysa Migrationsverket om att det står verket fritt att kontakta Justitiekanslern om verket finner att ett beslut av en migrationsdomstol bör överklagas av Justitiekanslern till Migrationsöverdomstolen."

Migrationsverket kompletterade därefter sitt överklagande med begäran att Migrationsöverdomstolen skulle klarlägga frågan om verkets talerätt och anförde i huvudsak följande.

Migrationsverket har, i enlighet med 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, regelmässigt agerat motpart i ärenden rörande ersättning till offentligt biträde hos migrationsdomstolen. Domstolen har under sin handläggning förelagt verket att, såsom part, inkomma med yttrande i målen. Domstolen har därefter meddelat dom i målen, angivande Migrationsverket som motpart. Det är således enligt Migrationsverkets uppfattning klart att verket är att betrakta som motpart i mål rörande ersättning till offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (2005:716). Migrationsverket anser sig således äga saklegitimitet i aktuellt mål. Denna uppfattning anser verket att migrationsdomstolarna, genom sin handläggning, visar sig dela.

När migrationsdomstolen meddelar dom är det, avseende ersättningsfrågan, Migrationsverket som måste bedömas vara den tappande parten, då det är Migrationsverket som genom domen åläggs att betala ut ersättningen. Således måste även rekvisitet avseende kontraritet anses vara uppfyllt.

Migrationsverket anser vidare att det redan genom 1996 års reform om införandet av tvåpartsprocess vid domstolsprövning av förvaltningsbeslut samt förarbetena därtill framgår att syftet var att säkerställa att berörda myndigheter erhåller möjligheten att söka prejudicerande avgöranden i ärenden rörande myndighetens verksamhet. Detta understryks ytterligare i Justitiekanslerns beslut den 18 februari 1999 (dnr 4009-97-40).

Migrationsverket anser att det även genom utlänningslagen ges möjlighet för verket att överklaga migrationsdomstolens beslut avseende ersättning till offentligt biträde.

Lagen om offentligt biträde anger i portalbestämmelsen att lagen endast gäller om inte annat är särskilt föreskrivet. Genom att utlänningslagen, genom formuleringen i 14 kap. 8 §, anger att beslut om ersättning till offentligt biträde får överklagas i samma ordning som det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, anser Migrationsverket att det framgår att verket måste anses ha processbehörighet även på den grunden.

Migrationsverket anser att det är klarlagt att verket äger processbehörighet i mål rörande ersättning till offentligt biträde. Konsekvensen av att verket bedöms sakna sådan processbehörighet skulle medföra att verket inte kan bedömas vara motpart i mål rörande ersättning till offentligt biträde, varför sådana överklaganden måste komma att beredas av Justitiekanslern.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2010-02-23, Schött, Råberg, referent och Brege Gefvert), yttrade:

I 8 § lagen om offentligt biträde anges att beslut enligt lagen får överklagas av enskild part samt av Justitiekanslern. Den beslutande myndigheten ges därmed inte någon rätt att överklaga ett beslut om ersättning till offentligt biträde. Det anges i 1 § andra stycket att lagen inte gäller om annat är särskilt föreskrivet.

Enligt 7 a § första stycket FPL ska den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet överlämnats till domstolen. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att i och med att den först beslutande förvaltningsmyndigheten kommer att vara motpart i förvaltningsdomstol, har myndigheten rätt att överklaga beslutet om det gått myndigheten emot enligt reglerna i 33 § FPL (prop. 1995/96:22 s. 96).

Av 2 § FPL framgår att lagen är sekundär till annan lagstiftning, vilket innebär att speciallagstiftning har företräde framför bestämmelserna i FPL. Den generella rätt att överklaga förvaltningsdomstols beslut som enligt 7 a § och 33 § FPL tillkommer den beslutande myndigheten får därför ge vika om det i speciallagstiftning tagits in särskilda bestämmelser om vem eller vilka som har rätt att överklaga ett beslut fattat med stöd av speciallagstiftningen. En sådan

bestämmelse finns i 8 § lagen om offentligt biträde, som uttömmande reglerar vem som får överklaga ett beslut enligt lagen. Förvaltningsprocesslagens bestämmelser om förvaltningsmyndighets rätt att överklaga förvaltningsdomstols beslut ska därför inte tillämpas i mål om ersättning till offentligt biträde. Att Migrationsverket enligt 7 a § FPL är motpart i ett till förvaltningsdomstol överklagat beslut om ersättning till offentligt biträde påverkar inte denna bedömning.

Den av Migrationsverket åberopade bestämmelsen i utlänningslagen anger endast att verkets och polismyndighets beslut i ärenden om offentligt biträde får överklagas i samma ordning som det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet. Bestämmelsen riktar sig således direkt till den enskilde och ger denne en rätt att i angiven ordning överklaga dessa beslut. Följaktligen ger inte heller utlänningslagen Migrationsverket rätt att överklaga migrationsdomstols beslut i mål om offentligt biträde.

Sammanfattningsvis saknas det stöd i lagstiftningen för Migrationsverkets uppfattning att verket har rätt att överklaga en migrationsdomstols dom angående ersättning till offentligt biträde. Denna rätt att överklaga har istället, för det allmännas räkning, exklusivt tillerkänts Justitiekanslern. Migrationsverkets överklagande ska därför avvisas.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avvisar överklagandet.

Sökord: Besvärsrätt; Offentligt biträde; Talerätt

Litteratur: Prop. 1978/79:90 s. 196; Prop. 1995/96:22 s. 96; Prop. 1996/97:9 s. 228; Prop. 2004/05:41 s. 51
